

NIEUWSBRIEF februari 2022

Autonomieontwikkeling en Autonomieondersteuning bij Adolescenten met een Visuele Beperking

Oog voor iedereen



Beste Lezer,

Het afgelopen jaar was in vele opzichten bijzonder en we hopen dat een ieder in 2022 wat meer onbezorgdheid kan ervaren.

In deze nieuwsbrief geven we u een update over het onderzoeksproject over autonomieontwikkeling en de ondersteuning die ouders en begeleiders daarbij bieden. Het onderzoeksteam heeft besloten om de focusgroepen niet meer fysiek maar online te laten plaatsvinden, onze grote online vragenlijst gaat bijna van start en er zijn nieuwe masterstudenten betrokken bij het project.

Verlenging van projectduur

Wie had kunnen voorzien dat corona de wereld zo lang in zijn greep zou houden? En wat een impact heeft het op ons allen. We zijn onze subsidieverstrekker ZonMw programma InZicht erg dankbaar dat we verlenging van de looptijd voor ons project hebben gekregen. Tot 1 juli 2022 kunnen we onze dataverzameling afronden en de resultaten gaan berekenen en kenbaar maken. Voor de focusgroepen zijn we nog naar enkele ouders en jongeren op zoek en de online vragenlijst wordt binnenkort verspreid onder jongeren, ouders en begeleiders/docenten/professionals. Invullen duurt ongeveer een half uur en we hopen dat u als geïnteresseerde in ons project hieraan mee wil doen. Lees verderop in deze nieuwsbrief hier meer over en waar u zich kunt aanmelden.

Presentaties over resultaten aan jongeren, ouders en professionals

In april en november heeft Sabina op twee klankbordavonden van Visio resultaten gepresenteerd aan jongeren, ouders en professionals. De eerste avond ging het over de soms lastige balans zoeken tussen loslaten en beschermen. De tweede avond stond meedoen, ergens bij horen centraal. De twee powerpoints die daarbij gebruikt zijn kunt u vinden op onze website mentorsupport, zowel bij het menu publicaties als bij het menu over het autonomieproject. We zouden ook onze resultaten delen in internationaal verband op het grote Vision congres in Dublin, maar dat congres is verplaatst. Hopelijk kan het in de zomer van 2022 doorgaan.

Focusgroepen online

In deelproject twee worden 6 focusgroepen georganiseerd die gaan over de ontwikkeling en ondersteuning van autonomie bij jongeren. Er worden vragen gesteld over stimulerende en beperkende factoren en er worden twee casussen besproken. De focusgroepen worden gehouden met jongeren zelf (15-22 jaar), ouders en begeleiders/docenten. De groepen zijn homogeen: dit betekent dat er een groep is met jongeren met een visuele beperking en een groep met jongeren zonder visuele beperking. Dit geldt ook voor de ouders (van jongeren met- en zonder visuele beperking) en begeleiders en docenten.

De focusgroepen waren in eerste instantie fysiek gepland. Doordat de coronacrisis langer duurde dan verwacht, hebben wij de mogelijkheden onderzocht om de focusgroepen online doorgang te laten vinden. Uit literatuur is gebleken dat het houden van online focusgroepen naast kleine uitdagingen ook voordelen heeft. Zo is het gemakkelijker voor mensen uit alle uithoeken van het land om deel te nemen, heeft niemand reistijd en zitten de deelnemers in hun eigen, vertrouwde omgeving.

Na overleg met de klankbordgroep is besloten om de focusgroepen online (via Zoom) te laten plaatsvinden. Het deelnemersaantal is naar beneden bijgesteld (5 tot 6 deelnemers) en het format is op sommige plekken gewijzigd; denk aan een whiteboard dat plaats heeft gemaakt voor een online 'jamboard'. Inmiddels zijn er drie focusgroepen gehouden, met begeleiders van jongeren met een visuele beperking, met docenten van jongeren zonder visuele beperking en een focusgroep met jongeren met een visuele beperking. Het was voor zowel de deelnemers als onderzoekers prettig dat iedereen al enige tijd vertrouwd was met online vergaderen. De deelnemers gaven na afloop aan dat ze het groepsgesprek als prettig hebben ervaren en dat het hun blik op de autonomieontwikkeling bij jongeren en hoe zij daar een bijdrage aan kunnen leveren weer heeft geopend.

We mogen helaas nog niet ingaan op de resultaten, maar het was heel mooi om de rijke ervaringen van de begeleiders, docenten en jongeren te horen. Op korte termijn hopen we voldoende aanmeldingen te ontvangen zodat we de laatste focusgroepen ook kunnen houden, aanmeldingen van jongeren zonder een visuele beperking en ouders van jongeren mét een visuele beperking zijn van harte welkom via [de website](#).

**Aanmeldknop
onderzoek**

Digitale vragenlijst: doet u mee?

Op basis van literatuuronderzoek is besloten met welke vragenlijsten definitief gewerkt wordt. De vragenlijsten gaan onder andere over autonomie, autonomieontwikkeling en autonomieondersteuning, maar er wordt ook gevraagd naar concepten zoals mindset, mobiliteit en natuurlijk de invloed van de coronamaatregelen.

Momenteel zit de digitale vragenlijst in de laatste testfase. We vinden het belangrijk dat de vragenlijst toegankelijk is voor jongeren en jongvolwassenen die werken met braille- of spraaksoftware, daarom hebben we verschillende ervaringsdeskundigen gevraagd om de lijst in te vullen en ons feedback te geven.

De vragenlijsten worden de komende weken in orde gemaakt. We zoeken nog ouders van jongeren (met of zonder visuele beperking) en professionals (die werken met jongeren) die een half uurtje de tijd zouden willen nemen om een bijdrage te leveren aan dit belangrijke onderzoek. U zou ons enorm helpen door zelf mee te doen en door dit verzoek in uw omgeving te delen. Voor meer informatie en aanmelden kunt u terecht op: <https://www.mentorsupport.nl/hoofdmenu/autonomie-ontwikkeling-en-ondersteuning> (klik)

Onder de deelnemers van de vragenlijst wordt een cadeaubon t.w.v. €25,- verloot. Voor vragen of meer informatie kunt u ook terecht bij Bella van Erp: b.r.van.erp@vu.nl

Eén van de ervaringsdeskundigen die heeft meegekeken is Debby Buis. Zij schrijft in haar sprankelende blog 'Tikje Anders' over het leven met een visuele beperking: kleine verschillen grote vooroordelen. Het blog geeft een goudelijk inblik in haar leven. Zo geeft ze antwoord op vragen die mensen bijna niet durven te stellen en beschrijft ze hoe ze buiten haar weg vindt met haar hond Tarka. Het blog is te volgen via haar website <https://tikjeanders.nl/>, [Facebook](#), [Instagram](#) of per [e-mail](#).

Masterstudenten

Momenteel schrijven twee masterstudenten Orthopedagogiek hun masterscriptie bij het autonomieproject. Daarnaast zijn de studenten ook betrokken bij de dataverzameling. Zo was Yamina aanwezig bij één van de online focusgroepen en werkt zij deze nu uit. Janneke heeft bijgedragen aan de werving van de controlegroep en is inmiddels ook bij een focusgroep aanwezig geweest. Heel fijn dat we zo goed met elkaar samenwerken.

Stage & scriptie over dezelfde doelgroep; Yamina Rahou

Ik volg de masteropleiding orthopedagogiek aan de Vrije Universiteit en loop een klinische stage bij de school van Visio. Op stage is mijn interesse in de doelgroep kinderen, jongeren en adolescenten met een visuele beperking gegroeid. Het is bijzonder om onderzoek te doen naar een specifieke doelgroep en tegelijk afgeronde onderzoeken geïmplementeerd te zien worden in de praktijk bij de betreffende doelgroep.

In het academische jaar 2021-2022 heb ik mij gevoegd bij het autonomieproject, ben ik begonnen aan het schrijven van mijn scriptie en ondersteun ik bij dataverzameling. Voor mijn scriptie richt ik mij op de samenhang van autonomie ondersteuning door ouders met de mogelijke overbescherming, de mindset van de ouder en ernst van de visuele beperking van hun kind. Ook probeer ik in kaart te brengen wat de samenhang is tussen autonomie ondersteuning door ouders en de gevolgen van de huidige coronamaatregelen.

Opvoedstijl in relatie tot autonomieontwikkeling; scriptie Janneke Kersbergen

In academisch jaar 2020-2021 ben ik begonnen met mijn scriptie voor het autonomie project. Mijn scriptie richt zich op de relaties tussen opvoedingsstijl van de ouders, aantal broers/zusjes, mate van activiteiten met vrienden/vriendinnen, mobiliteit en autonomieontwikkeling. Hiervoor heb ik gebruik gemaakt van data uit het longitudinale onderzoeksproject naar mensen met een visuele beperking in Nederland, onder leiding van Sabina Kef. De kracht van dit longitudinale onderzoeksproject is gelegen in het feit dat adolescenten met een visuele beperking meerdere jaren zijn gevolgd. Hierdoor is het mogelijk om te ontdekken hoe de adolescenten zich ontwikkelen tot (jong)volwassenen en kunnen we meer inzicht te krijgen in beïnvloedingsrelaties.

Een van de onderzoeksvragen uit mijn scriptie is bijvoorbeeld welke invloed gezins- en omgevingsfactoren in de adolescentie, zoals opvoedingsstijl en activiteiten met vrienden, hebben op de mate van autonomie in de jongvolwassenheid bij mensen met een visuele beperking. Op dit moment is de eerste ruwe versie van de data-analyse bekend en lijkt met name de factor 'responsiviteit' binnen de 'opvoedingsstijl' tijdens de adolescentie een significante voorspeller van 'autonomie' in de jongvolwassenheid. Maar ook andere (clusters van) onderzoeksvariabelen lijken in meer of mindere mate samen te hangen met autonomie in de jongvolwassenheid. Zodra de definitieve versie van de data-analyse compleet is, kan ik mijn scriptie afronden en de resultaten en conclusies van mijn onderzoek delen. Dit zal naar verwachting in het voorjaar of de vroege zomer van 2022 zijn. Dan wordt het onderzoek ook gepubliceerd op de website www.mentorsupport.nl

Met deze scriptie hoop ik dus meer inzicht te krijgen in de factoren die een rol spelen bij de autonomieontwikkeling en -ondersteuning van mensen met een visuele beperking in Nederland en hoe we met die kennis daarover de begeleiding van adolescenten met een visuele beperking en hun naasten (nog) beter kunnen maken.

Projectactiviteiten tot aan juli 2022

De komende maanden verwachten we volop met de resultaten van de focusgroepen en de online vragenlijsten aan de slag te kunnen om zo bij te kunnen dragen aan de autonomie ontwikkeling van pubers die blind of slechtziend zijn. Waarbij we zeker ook resultaten gaan vinden hoe ouders nog beter of nog meer de autonomie kunnen stimuleren in hun opvoedingsstijl en ook hoe begeleiders, leerkrachten en andere professionals hun werkwijze nog meer autonomiebevorderend kunnen laten zijn. Waarschijnlijk zijn daarbij heel basale punten als vragen blijven stellen aan elkaar en keuzemogelijkheden geven erg belangrijk.

We zien ernaar uit om u in de toekomst weer in het echt te kunnen ontmoeten en hopen u wellicht te mogen verwelkomen als deelnemer aan een focusgroep en/of de online vragenlijst. Mail ons of klik op de aanmeldknop op de website.

Mocht u vragen of ideeën hebben: schroom niet om ons te benaderen!

Bella van Erp b.r.van.erp@vu.nl 020 – 598 92 02 (ook Whatsapp)

Sabina Kef s.kef@vu.nl 020 – 598 88 95

<https://www.mentorsupport.nl/hoofdmenu/autonomie-ontwikkeling-en-ondersteuning>

